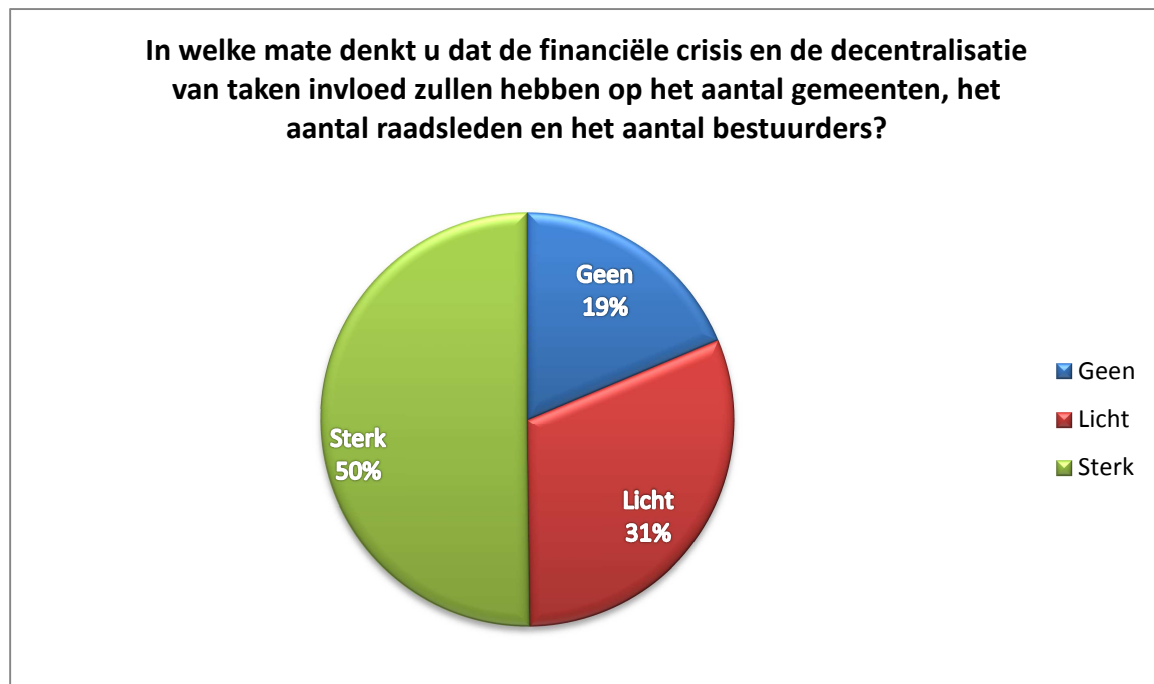

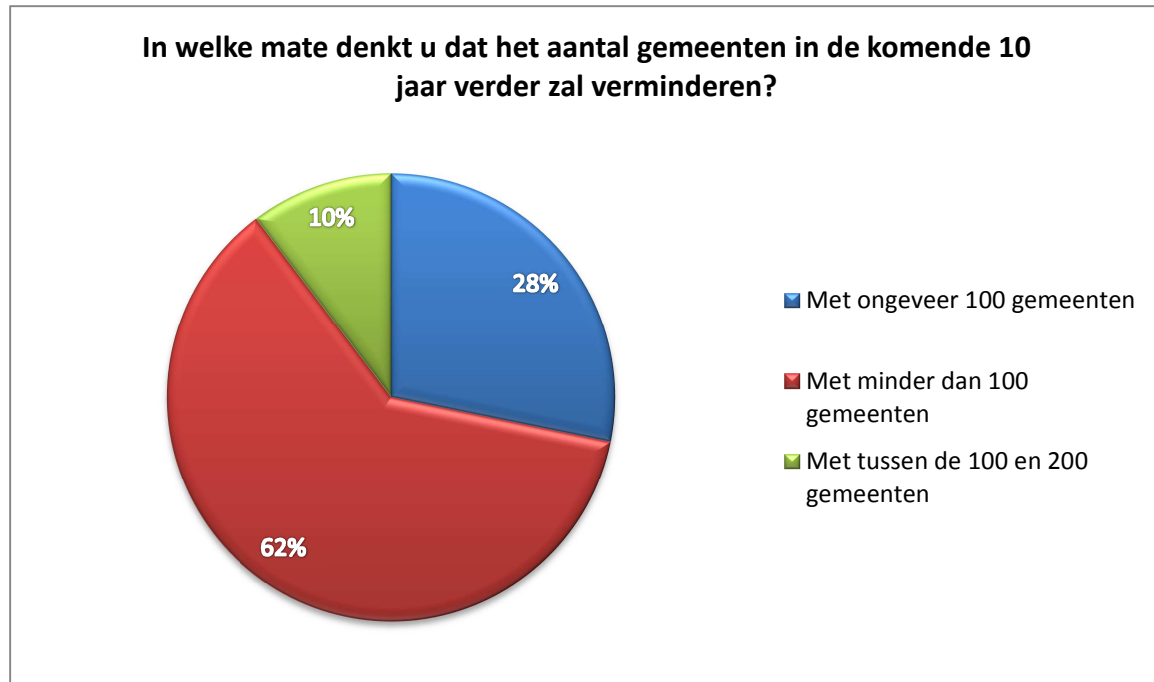
Raadsledenpanel – “Financiële crisis van invloed op het aantal gemeenten”

Ruim 80 procent van de raadsleden denkt dat de financiële crisis en de decentralisaties invloed zullen hebben op de aantallen gemeenten, raadsleden en bestuurders. Volgens ongeveer 40 procent van de respondenten verdwijnen er in de komende 10 jaar 100 of meer gemeenten. Dat gaven zij aan in het Raadsledenpanel van Nicis Institute. Twee derde (68 procent) van de ondervraagde raadsleden vindt een vermindering van het aantal raadsleden en bestuurders geen goed idee. De meerderheid vreest vooral voor een te hoge werkdruk en afnemende democratische legitimiteit. In de 415 Nederlandse gemeenten zijn momenteel 9.183 raadsleden en 1.453 wethouders actief. In het vierde Raadsledenpanel van Nicis Institute werden raadsleden gevraagd naar hun mening over het voornemen van het kabinet om het aantal raadsleden en wethouders te verminderen.

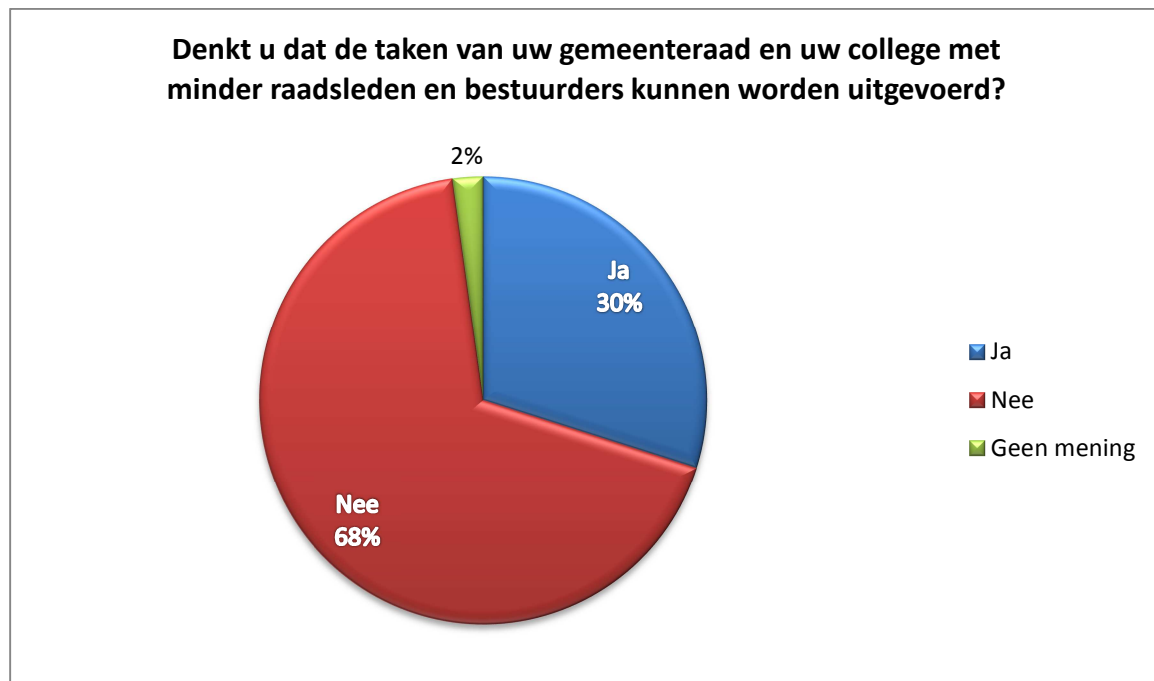

Een grote meerderheid van 81 procent van de respondenten gelooft dat de crisis en de decentralisatie van taken invloed zullen hebben op het aantal gemeenten, raadsleden en bestuurders. 50 procent vermoedt een sterke invloed, waar 31 procent een lichte invloed verwacht. De overige 19 procent gelooft niet dat de crisis en de decentralisatie van invloed zullen zijn op de aantallen gemeenten, raadsleden en bestuurders.

Raadsledenpanel – “Financiële crisis van invloed op het aantal gemeenten”

De meerderheid van de respondenten (62 procent) denkt dat het aantal gemeenten in de komende 10 jaar met minder dan 100 gemeenten zal afnemen. Iets meer dan een kwart (28 procent) van de ondervraagden denkt dat er ongeveer 100 gemeenten zullen verdwijnen in de komende 10 jaar. Een tiende van de raadsleden denkt dat er tussen de 100 en de 200 gemeenten zullen verdwijnen.

Het kabinet is voornemens het aantal raadsleden met een kwart terug te brengen. Het aantal wethouders moet als gevolg daarvan navenant verminderen. Ongeveer een derde van de raadsleden denkt dat de taken van de raad en het college met minder mankracht kunnen worden uitgevoerd. Iets meer dan twee derde van de respondenten gelooft dit niet.

Raadsledenpanel – “Financiële crisis van invloed op het aantal gemeenten”

Meer werk kan niet met minder mensen

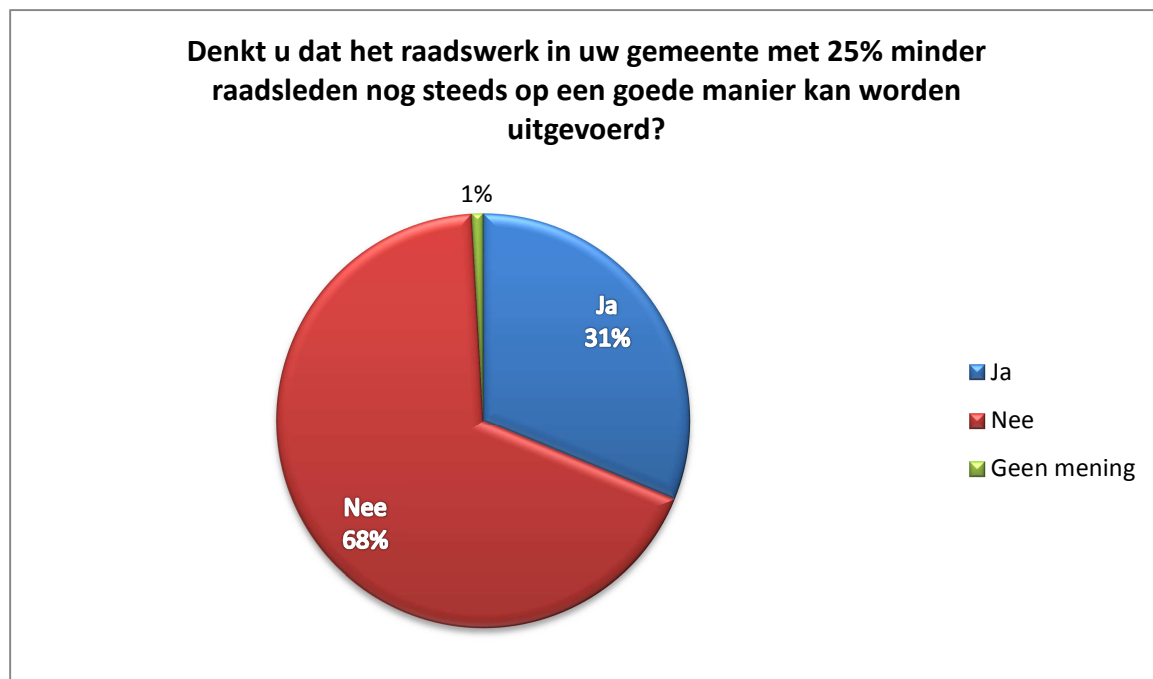
Veel ondervraagden geven aan nu al met zware en complexe taken belast te zijn en een baan ernaast te hebben. Zij geloven niet dat meer taken en een wijziging van bestaande taken door minder mensen kunnen worden gedaan. Een raadslid geeft aan dat juist tijdens de implementatie van de decentralisaties extra inzet van raadsleden wordt verwacht. Het raadslid voegt daar aan toe dat “als het proces eenmaal loopt, vermindering [...] een optie [zou] kunnen zijn”.

Voor- en tegenstanders van hogere kiesdrempel en versnippering partijen

Opvallend is dat zowel voorstanders als tegenstanders van een kleinere raad versnippering als argument aandragen. Voorstanders vinden dat er nu te veel kleine fracties of eenmanspartijen actief zijn. Een kleinere raad zou een hogere kiesdrempel betekenen, waardoor minder en grotere fracties het werk beter en efficiënter zouden kunnen verdelen. Tegenstanders vrezen juist dat daarmee diversiteit verloren gaat, en zijn van mening dat ook de achterban van kleinere partijen moet worden gehoord.

Tegenstanders maken zich zorgen om democratisch gehalte

Volgens sommige respondenten zouden het democratisch gehalte en de kwaliteit van besluitvorming in het geding komen bij een vermindering van raadsleden en bestuurders. De afstand tussen politiek en burger zou worden vergroot. Een raadslid stelt: “Het is juist het aantal en de diversiteit die ervoor zorgt dat de kwaliteit van besluitvorming [hoog] is, ook al lijkt [een] stroperig [proces].” Een ander geeft aan dat efficiëntie niet gaat om aantallen maar om werkwijze, en dat het het kabinet om bezuinigen is te doen, niet om efficiëntie.

Een ruime meerderheid van 68 procent van de ondervraagden denkt dat met een kwart minder raadsleden in de eigen gemeente het raadswerk niet langer op een goede manier kan worden uitgevoerd. Iets minder dan een derde van de respondenten (31 procent) denkt van wel.

Raadsledenpanel – “Financiële crisis van invloed op het aantal gemeenten”

Voorstanders van vermindering pleiten voor meer efficiëntie

Efficiëntie is het meest gehoorde argument van de raadsleden die denken dat minder raadsleden en bestuurders hetzelfde werk kunnen verzetten. Minder raadsleden en bestuurders zou dwingen tot scherpere en snellere besluitvorming. Een respondent stelt: “Als elk raadslid even veel werk wegzet als ik, dan kan het met 30% minder.” Een ander geeft aan dat wethouders tijd zouden besparen als ze “niet elke ballon moeten oplaten of lint zouden hoeven doorknippen”.

Raadsleden zouden zich op hoofdlijnen moeten richten

Veel voorstanders van vermindering geven aan dat raadsleden zich meer op hoofdzaken zouden moeten richten. Een respondent vindt dat raadsleden zich niet met de uitvoering van beleid moeten bemoeien, omdat dit een taak van het college is. Een ander plaatst juist twijfels bij het dualisme binnen de gemeente en stelt dat bestuurders weer onderdeel van de raad moet worden.

Veel raadsleden zouden onzichtbaar zijn

Een ander veelgehoord argument voor vermindering van het aantal raadsleden is dat er veel “onzichtbare” raadsleden zouden zijn. Meerdere respondenten spreken van “stemvee”. Een andere respondent merkt op dat “veel raadsleden meer bezig zijn met triviale zaken of onderling gekibbel door een versplintering van partijen”.

29 procent van de respondenten denkt dat ook met een kwart minder bestuurders het bestuur van de gemeente nog steeds goed kan worden uitgevoerd. Twee derde van de raadsleden is het daar niet mee eens.

Voorstanders van minder bestuurders willen meer aan ambtenaren overlaten

Veel respondenten geven net als bij het verkleinen van de raad efficiëntie op als rechtvaardiging voor minder bestuurders. Daar wordt aan toegevoegd dat veel uitvoerende

Raadsledenpanel – “Financiële crisis van invloed op het aantal gemeenten”

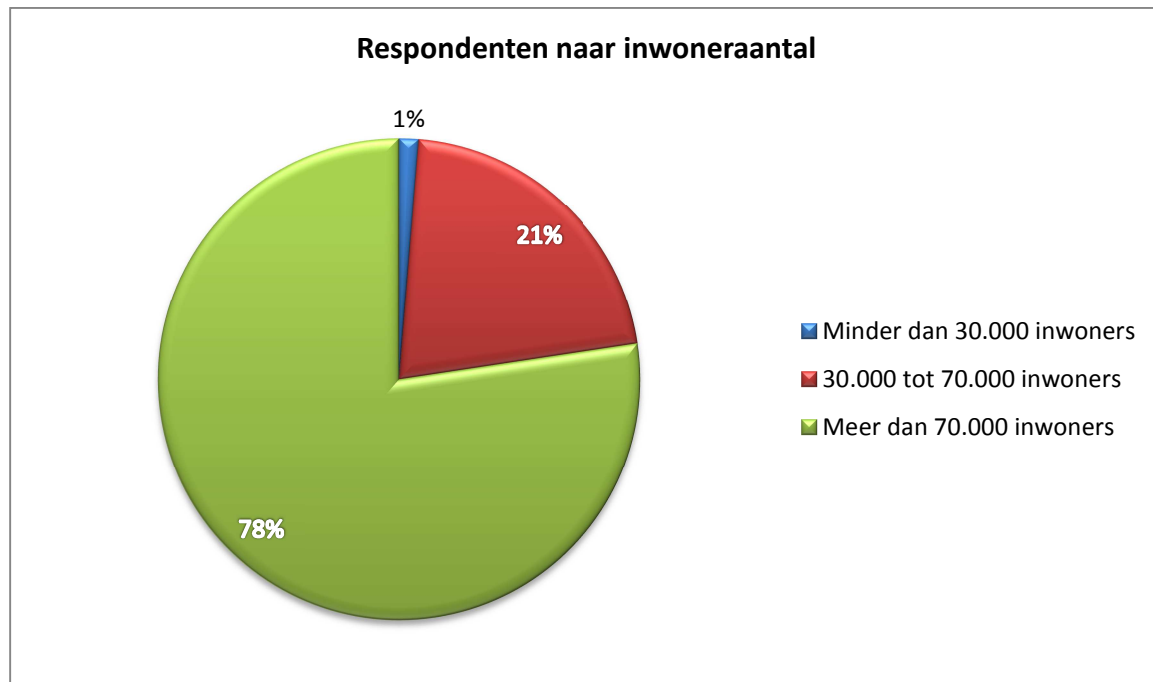
taken aan het steeds professionelere ambtenarenapparaat kunnen worden overgelaten. Ook sijpelt er soms ergernis door over het hoge gehalte “lintjes doorknippen”, “pr-momenten” en bijvoorbeeld het idee dat er om politieke redenen een extra wethouder zou zijn aangesteld.

Tegenstanders wijzen op hoge werkdruk wethouders

“Als ik zie hoe vol de agenda’s van onze wethouders nu zijn, hoeveel uur per week ze werken, dan lijkt het me onverantwoord om dit in te krimpen”, zo stelt een van de tegenstanders. Zeker als er ook nog taken bij gaan komen. Sommige raadsleden vrezen voor de volksvertegenwoordigende taak. “Bestuurders zijn nu al onzichtbaar in de stad”, merkt een respondent op. Daarnaast wordt juist getwijfeld aan meer overlaten aan ambtenaren: “Moeten het de ambtenaren worden die regeren?”, vraagt een raadslid zich af.

Vierde raadsledenpanel

Het kabinetsvoorstel ter vermindering van het aantal raadsleden en bestuurders was het onderwerp van het vierde Raadsledenpanel van Nicis Institute. De enquête werd verspreid onder circa 1.000 raadsleden uit 85 gemeenten. De meerderheid van de respondenten (77,3 procent) is raadslid in een gemeente met meer dan 70.000 inwoners. Ruim een vijfde van de respondenten (21,3 procent) werkt in een middelgrote gemeente van 30.000 tot 70.000 inwoners. Iets meer dan 1 procent van de respondenten is raadslid in een gemeente met minder dan 30.000 inwoners.

14 maart 2012

Bron:

Nicis Institute Raadsledenpanel

Cijfers van aantallen gemeenten, raadsleden en bestuurders zijn afkomstig van de VNG.

De enquête werd uitgevoerd in week 9 & 10 (01-03-2012 t/m 08-03-2012).